

**UCHWAŁA NR XII/84/19
RADY MIASTA DYNÓW**

z dnia 27 listopada 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r., poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2019 r., poz. 1111 ze zm.) Rada Miasta Dynów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Dynów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr Roman Mryczko

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

1. Wstęp

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, jak i materialno-bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem wypełniająca swoje zadania stanowi dla swoich członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których najniebezpieczniejsze są zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie może uczynić daną rodzinę dysfunkcyjną, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, które mają charakter złożony, wymagający interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji rodziny nie spełnia ona swoich podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Polityka prorodzinna powinna bowiem odpowiadać na współczesne wyzwania wynikające z przemian rodziny i uwarunkowań oddziałujących na jej funkcjonowanie. Powinna być ukierunkowana na wspieranie i pomoc w przewyżnianiu trudności, a w konsekwencji na usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Gminny program wspierania rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania powinny koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Z punktu widzenia polityki społecznej, bardzo ważną sprawą jest zdolność rodziny do pokonywania sytuacji kryzysowych i umiejętność radzenia sobie z różnorodnymi problemami życiowymi. W każdej społeczności lokalnej część rodzin przeżywa czasowe lub długotrwałe trudności i wymaga wsparcia w różnych sferach swojego funkcjonowania.

2. Analiza sytuacji rodzin na terenie Miasta Dynów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie od wielu lat prowadzi działalność na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest kontynuacją 3 letniego programu, który był realizowany w latach 2017-2019. Program przygotowany jest w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1111). Przesłanką uzasadniającą formułowanie programu jest konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przy współdziałaniu innych podmiotów, dla których wiodącym celem jest podejmowanie działań mających na celu utworzenie spójnego wsparcia rodzin, zwłaszcza tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Dynów, która realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, wyznaczone między innymi przez przepisy ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” i ustawy Karta Dużej Rodziny.

W 2018 r. rodziny z terenu Gminy miejskiej Dynów skorzystały ze wsparcia w formie:

- świadczeń rodzinnych - 343 rodzin
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego – 30 rodzin
- świadczeń wychowawczych – 512 rodzin
- Karty Dużej Rodziny – 25 rodzin
- dożywanie – 241 osób, w tym posiłek w szkołach dla 123 dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie służy pomocą w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprzez udzielanie wsparcia w zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych (świadczenia pieniężne oraz niepieniężne, prowadzenie pracy socjalnej we współpracy z przedstawicielami Policji, placówek służby zdrowia, pedagogami szkolnymi). Ponadto, dzięki systematycznemu monitoringowi sytuacji rodziny przez pracowników socjalnych, podejmowaniu działań na rzecz rodzin zagrożonych występowaniem zjawiska przemocy w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty”, współdziałanie z funkcjonariuszami Policji, kuratorami, pedagogami szkolnymi, służbą zdrowia i innymi instytucjami, udaje się zapobiec powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji, głównie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W przypadku braku możliwości skutecznej pomocy i interwencji składane są wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny lub zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat systematycznie zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Według danych ośrodka pomocy społecznej w 2016 r. z pomocy społecznej skorzystało 238 rodzin, natomiast w 2018 r. już tylko 185 rodziny. Spada liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa. W 2018r. z powodu nieprzekroczenia kryterium dochodowego z pomocy skorzystało 68 rodzin. Fakt ten wynika (między innymi) z okoliczności, że rodziny z dziećmi otrzymują wsparcie w formie świadczenia wychowawczego, co powoduje, że rodziny są w stanie samodzielnie zaspokajać własne potrzeby. Obecnie w najtrudniejszej sytuacji materialno-bytowej znajdują się rodziny emerytów, rencistów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie podejmuje działania interwencyjne w zakresie zapewnienia odpowiedniego wsparcia dzieciom i rodzinom. W 2018r. w pieczy zastępczej (placówki opiekuńczo-wychowawcze) przebywało troje dzieci.

Z danych ośrodka pomocy wynika, że liczba rodzin, które wykazują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie, a wsparcie tych rodzin zapobiega pogłębianiu się problemów.

Rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi może zostać udzielona pomoc w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu przez nią wyznaczonym. Organizacja pracy asystentów rodziny gwarantuje elastyczność i dopasowanie do potrzeb wspieranych rodzin. Pozwala to na udzielenie pomocy zarówno w kontekście

systemowego wsparcia, jak i w sytuacji kryzysowej. Asystenci rodziny podejmują pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Działania ujęte w planie pracy z rodziną mogą mieć cel naprawczy, podtrzymujący lub też profilaktyczny i edukacyjny oraz zmniejszać ryzyko odseparowania dziecka od rodziny.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dynowie zatrudniony jest 1 asystent rodziny, który w 2018r. pracował z 5 rodzinami, z łączną liczbą dzieci 12. Zatrudnienie asystenta rodziny planowane jest na kolejne lata, przy czym widoczna jest potrzeba zwiększenia liczby zatrudnionych asystentów.

Analiza strategiczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny opracowanego na lata 2020–2022 ujawnia mocne i słabe strony założenia, a także szanse i zagrożenia. Analiza SWOT jest oceną możliwości realizacji projektu, w którym uwzględnia się dostępne zasoby, dysponowanie którymi pozwoli na zaproponowanie i zrealizowanie oferty wsparcia dla rodzin, a także jest możliwością oszacowania ograniczeń w realizacji Programu.

Technika ta polega na posegregowaniu posiadanych informacji na cztery grupy:

Mocne strony:

- dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej,
- działalność zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- dobra współpraca interdyscyplinarna,
- wspieranie rodzin przez asystenta rodziny,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych.

Słabe strony:

- występowanie zjawiska marginalizacji rodzin ze względu na występowanie problemów społecznych,
- niewystarczające zasoby mieszkaniowe dla rodzin ubiegających się o lokal socjalny lub komunalny,
- bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie.

Szanse:

- kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej,
- współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny,
- poprawa sytuacji finansowej rodzin,
- wzrost świadomości rodzicielskiej w zakresie świadomego rodzicielstwa, uzależnień, przemocy domowej.

Zagrożenia:

- złożoność problemów rodzin,
- problemy emocjonalne i edukacyjne dzieci,
- zagrożenia uzależnieniami wśród dzieci i młodzieży (np. internet),
- degradacja więzi rodzinnych,
- brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i spędzaniem z nim wolnego czasu,
- brak możliwości zaspokajania różnego rodzaju uzasadnionych potrzeb rodziny.

3. Podstawa prawna

Gminny Program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Dynów na lata 2020-2023 jest spójny z kierunkami działań przyjętych w szczególności w następujących aktach prawnych:

- a) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 1111)
- b) Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 1507)
- c) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1390)

d) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r., poz. 2137 z późn. zm.)

e) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminie Miejskiej Dynów na lata 2014- 2025.

4. Adresaci programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Dynów, zwłaszcza doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych i z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takich, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami będą także rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość), rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka, małoletnie matki.

5. Cel główny programu

Wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

6. Cele szczegółowe programu:

a) Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- pracę socjalną, polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.

b) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- objęcie dożywianiem dzieci oraz uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie Gminy Miejskiej Dynów,
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

c) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,
- zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w których opiekunowie pozostają bez pracy,
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, zarówno dzieci, jak i rodziców motywowanie do podjęcia terapii i monitorowanie terapii,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji (osoby uzależnione, sprawcy przemocy w rodzinie) - współpraca z Miejską Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy i PCPR w Rzeszowie.
- współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, PCPR, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,
- bieżące aktualizowanie strony internetowej MOPS w Dynowie w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będących w kryzysie.

d) Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

7. Realizatorzy programu

Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcje wspierające:

- Urząd Miasta Dynów** - wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny,
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dynowie** – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu; organizacja i finansowanie odpoczynku letniego z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocą w rodzinie; wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych); podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miasta Dynów** – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Komisariat Policji w Dynowie** – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Miejskiej Dynów; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród młodzieży,
- Miejski Ośrodek Kultury w Dynowie** – zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży uczęszczających do MOK poprzez kulturę, sztukę i zajęcia ruchowe; organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej** – udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Kuratorzy sądowi** – wykonywanie działań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądowych; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Szkoły z terenu Gminy Miejskiej Dynów** – realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych; wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci; pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Ośrodki zdrowia z terenu Gminy Miejskiej Dynów** – opieka i profilaktyka zdrowotna; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

8. Źródło finansowania

Finasowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Dynów na lata 2020-2022 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miejskiej Dynów, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

9. Monitorowanie programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Dynów na lata 2020-2022 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedstawienie co roku Radzie Miejskiej w Dynowie sprawozdania z realizacji programu do dnia 31 marca każdego roku.